

Sygn. akt **VIII Ua 43/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska (spr.)
Sędziowie:	SSO Patrycja Bogacińska-Piątek SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 12 kwietnia 2019r. w Gliwicach

sprawy z odwołania J. S. (S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o odsetki

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 30 sierpnia 2018 r. **sygn. akt** VI U 169/18

oddala apelację.

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Grażyna Łazowska (spr.) (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt VIII Ua 43/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 1 marca 2018r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. S. prawa do wypłaty odsetek od zasiłku chorobowego wypłaconego za okres od 17 listopada 2015r. do 14 stycznia 2016r.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do odsetek ustawowych za opóźnienie za okres od 7 grudnia 2015r. do 5 lutego 2018r. oraz za okres od 28 grudnia 2015r. do 5 lutego 2018r. od zasiłku chorobowego obejmującego okres od 17 listopada 2015r. do 14 stycznia 2016r.

W uzasadnieniu ubezpieczony wskazał, że skarżona decyzja jest wadliwa, bowiem organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w wypłacie zasiłku chorobowego. Organ rentowy dokonał błędnej oceny obowiązujących przepisów, gdyż w świetle braku stosownych pouczeń oraz art.9 k.p.a., to nie ubezpieczony, a organ rentowy ponosi winę

za brak możliwości przeprowadzenia kontroli zwolnienia lekarskiego. Ubezpieczony wskazał, że w oparciu o wyrok Sądu Okręgowego w G. z 7 grudnia 2017r. (VIII Ua 34/16) stanowisko organu rentowego w powyższej kwestii było bezzasadne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w skarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał, że nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie ubezpieczonemu zasiłku chorobowego, bowiem wypłata miała miejsce w ciągu 30 dni od daty otrzymania odpisu wyroku Sądu Okręgowego w G. z 7 grudnia 2017r. Organ rentowy zaznaczył, że ma prawo kwestionować zasadność zwolnienia lekarskiego i wezwać ubezpieczonego na badanie wyznaczone przez lekarza orzecznika.

Wyrokiem z 30 sierpnia 2018r. sygn. VI U 169/18 Sąd Rejonowy w G. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

- w pkt 1 zmienił zaskarżoną decyzję z ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie za okres:

a) od dnia 11 grudnia 2015r. do 5 lutego 2018r. od zasiłku chorobowego obejmującego okres od 17 listopada 2015r. do 10 grudnia 2015r.,

b) od dnia 15 stycznia 2016r. do 5 lutego 2018r. od zasiłku chorobowego obejmującego okres od 11 grudnia 2015r. do 14 stycznia 2016r.;

- w pkt 2 oddalił odwołanie w pozostałym zakresie.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył co następuje:

Odwołujący J. S. od 13 lipca 2015r. przebywał na zwolnieniu lekarskim.

W sierpniu 2015r. odwołujący przeszedł zawał mięśnia sercowego i wymagał specjalistycznego leczenia.

Zwolnienie lekarskie odwołującego za okres od 6 listopada 2015r. do 10 grudnia 2015r. wpłynęło do (...) Oddział w Z. w dniu 10 listopada 2015r. Zwolnienie lekarskie odwołującego za okres od 11 grudnia 2015r. do 14 stycznia 2016r. wpłynęło do (...) Oddział w Z. 15 grudnia 2015r.

Decyzją z 7 grudnia 2015r. organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do zasiłku chorobowego za okres od 17 listopada 2015r. do 5 grudnia 2015r.

Decyzją z 28 grudnia 2015r. organ rentowy odmówił odwołującemu prawa do zasiłku chorobowego za okres od 6 grudnia 2015r. do 14 stycznia 2016r.

Odwołujący wniósł odwołania od powyższych decyzji.

Wyrokiem z dnia 23 czerwca 2016r. Sąd Rejonowy w G. sygn. VI U 51/16 oddalił odwołanie ubezpieczonego od zaskarżonych decyzji.

Wyrokiem z 7 grudnia 2017r. Sąd Okręgowy w G. sygn. VIII Ua 34/16, na skutek apelacji odwołującego, zmienił zaskarżony wyrok i poprzedzające go decyzje organu rentowego w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo od zasiłku chorobowego za okresy od 17 listopada 2015r. do 5 grudnia 2015r. i od 6 grudnia 2015r. do 14 stycznia 2016r.

W dniu 6 lutego 2018r. organ rentowy wypłacił odwołującemu zasiłek chorobowy za okres od 17 listopada 2015r. do 14 stycznia 2016r.

Sąd Rejonowy stwierdził, że odwołanie J. S. zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Stosownie do art. 85 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. 1a. Do odsetek, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się przepisów o finansach publicznych.

W orzecznictwie przyjmuje się, że przesłanką powstania obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek jest opóźnienie tego organu w ustaleniu prawa do świadczenia pieniężnego lub wypłaty tego świadczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 15 września 2011r., II UK 22/11).

Zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej określenie "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania, a zatem w tym ostatnim wypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy, odmawiając przyznania świadczenia, naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego, przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 października 2014r., II UK 40/14).

Stosownie do art. 64 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. t.j. z 2017 r., poz. 1368 ze zm.) płatnicy składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, wypłacają zasiłki w terminach przyjętych dla wypłaty wynagrodzeń lub dochodów, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych bieżąco po stwierdzeniu uprawnień. Zasiłki te wypłaca się nie później jednak niż w ciągu 30 dni od daty złożenia dokumentów niezbędnych do stwierdzenia uprawnień do zasiłków.

Przesłanką wypłaty odsetek dla ubezpieczonego jest przede wszystkim okoliczność, że organ rentowy w terminie określonym w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa nie ustalił prawa do świadczenia, pomimo otrzymania kolejnych zaświadczeń lekarskich.

W oparciu o treść wyroku i uzasadnienie Sądu Okręgowego w G. w sprawie o sygn. VIII Ua 34/16 stwierdzić należy, że organ rentowy nieprawidłowo odmówił przyznania odwołującemu prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres. Sąd Okręgowy wskazał, że odwołujący nie uniemożliwił badania przez lekarza orzecznika.

Zatem w sytuacji, gdy zwolnienie lekarskie odwołującego za okres od 6 listopada 2015r. do 10 grudnia 2015r. wpłynęło do (...) Oddział w Z. w dniu 10 listopada 2015r., a zwolnienie lekarskie za okres od 11 grudnia 2015r. do 14 stycznia 2016r. wpłynęło do (...) Oddział w Z. w dniu 15 grudnia 2015r. organ rentowy nie dokonał w terminie określonym w art. 64 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby

i macierzyństwa wypłaty zasiłku chorobowego, tj. w terminie 30 dni od daty wpływu zwolnień lekarskich odwołującego do ZUS. W konsekwencji zmieniono zaskarżoną decyzję i przyznano odwołującemu prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie jak w punkcie 1 wyroku.

W pozostałym zakresie odwołanie w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. podlegało oddaleniu, jako bezpodstawne.

W apelacji od wyroku organ rentowy zaskarżył go w zakresie punktu 1 zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 64 ust. 1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w związku z art. 85 ustawy systemowej przez ich niezastosowanie polegające na przyznaniu ubezpieczonemu prawa do odsetek ustawowych za opóźnienie podczas, gdy organ rentowy wydał decyzję w ustawowym 30 dniowym terminie od wyjaśnienia ostatniej okoliczności w sprawie, za którą w niniejszej sprawie uznać należało wpływ prawomocnego wyroku sądu odwoławczego przyznającego zasiłek chorobowy
co powoduje, że brak jest podstaw prawnych do żądania odsetek za opóźnienie,

2. art. 59 ust. 6 ww. ustawy z 25 czerwca 1999r. przez jego niezastosowanie podczas, gdy ubezpieczony uniemożliwił przeprowadzenie badania przez lekarza orzecznika ZUS przez krótkotrwały wyjazd z miejsca zamieszkania w okresie pobierania zasiłku chorobowego.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, zasądzenie od odwołującego na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem II instancji, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że nie sposób zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, że organ rentowy nie dokonał wypłaty zasiłku chorobowego w terminie określonym w art. 64 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Organ rentowy dokonał wypłaty w ustawowym terminie

30 dni od złożenia dokumentów niezbędnych do stwierdzenia uprawnienia do zasiłków

(w niniejszej sprawie – prawomocny wyrok przyznający świadczenie). Dlatego organ rentowy nie wypłacił zasiłku chorobowego w późniejszym terminie niż wskazany w art. 64 ww. ustawy, a gdyby przyjąć – z ostrożności procesowej, że wypłata nastąpiła w terminie – na pewno nie uczynił tego z winy. Działanie ubezpiezonego, który swoim postępowaniem uniemożliwił skuteczne doręczenie wezwania na badanie do lekarza orzecznika ZUS, spowodowało wydanie decyzji prawidłowej. Dopiero postępowanie przed sądem wykazało, że odwołującemu przysługuje prawo do świadczenia – zasiłku chorobowego. Organ rentowy ponadto wskazał, że nie doszło do zmiany miejsca zamieszkania ubezpiezonego, a jedynie krótkotrwałego wyjazdu z miejsca zamieszkania na czas rekonwalescencji. Dlatego to ubezpieczony winien zachować podwyższoną staranność i dbałość o własne interesy i zabezpieczyć się przed konsekwencjami doręczenia korespondencji (jakiegokolwiek)

w sposób zastępczy (awizo). Tymczasem ubezpieczony po powrocie do domu, po dłuższej nieobecności wyrzucił do kosza sporą ilość różnych ulotek ze skrzynki pocztowej – bez ich przeglądania. Zatem nie sposób wykluczyć, że wyrzucił także awizo przesyłki poleconej, która zawierała wezwanie na badania. Takie zachowanie jest zachowaniem zawinionym przez ubezpiezonego. Ubezpieczony uniemożliwił wykonanie badania, dlatego zaświadczenie lekarskie straciło ważność, a w konsekwencji działanie organu rentowego były prawidłowe. Organ rentowy dodał, że ma obowiązek kontrolowania zaświadczeń lekarskich w trybie art. 59 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego

w razie choroby i macierzyństwa, aby zapobiegać nadużyciom. Dlatego działanie ubezpiezonego nie może korzystać z ochrony i zostać niejako nagrodzone przez przyznanie mu prawa do odsetek od zasiłku chorobowego, który został

ustalony wyrokiem sądu. Z tych przyczyn nie sposób uznać, aby w przedmiotowej sprawie doszło do zawinonego przez organ działania i wypłaty zasiłku chorobowego po terminie zakreślonym przez przepisy prawa.

Rozpoznając apelację Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie, nie zawiera bowiem jakichkolwiek argumentów, które mogłyby skutecznie podważyć ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy.

Zaskarżone orzeczenie jest trafne i zyskuje pełną aprobatę Sądu Okręgowego.

Sąd Rejonowy przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego i oceny prawnej, a rozstrzygnięcie swoje również prawidłowo i wyczerpująco uzasadnił.

Sąd Okręgowy w pełni podzielił ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd Rejonowy uznając, iż nie przekracza ona granic swobodnej oceny dowodów wyrażonej

w art.233 k.p.c. i ostatecznie przyjął ją za własną.

Wskazać należy, że w myśl utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego sporządzonego zgodnie z wymaganiami art.328§2 k.p.c. spotyka się z pełną aprobatą sądu drugiej instancji to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do odsetek od wypłaconego z opóźnieniem zasiłku chorobowego za okres od 17 listopada 2015r. do 14 stycznia 2016r.

Zgodnie z art. 64 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2017r., poz.1368 ze zm.) płatnicy składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, wypłacają zasiłki w terminach przyjętych dla wypłaty wynagrodzeń lub dochodów, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych bieżąco po stwierdzeniu uprawnień. Zasiłki te wypłaca się nie później jednak niż w ciągu 30 dni od daty złożenia dokumentów niezbędnych do stwierdzenia uprawnień do zasiłków (art.64 ust.1).

Jeżeli płatnik składek nie wypłacił zasiłku w terminie, o którym mowa w ust. 1, jest on obowiązany do wypłaty odsetek od tego zasiłku w wysokości i na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych (art.64 ust.2).

Jak stanowi art.53 ust.1 tejże ustawy, są to zaświadczenia lekarskie, o których mowa w jej art.55, czyli pisemne informacje sporządzone przez wpisanych do rejestru lekarzy upoważnionych do wystawiania zaświadczeń lekarskich, czynione na odpowiednim druku, według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 27 lipca 1999r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich, wzoru zaświadczenia lekarskiego i zaświadczenia lekarskiego wydanego w wyniku kontroli lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 65, poz. 741). Skoro tak, to przedstawienie przez ubezpieczonego takiego dokumentu wraz z wnioskiem o zasiłek chorobowy stwarza obowiązek wydania decyzji przez organ ubezpieczeń społecznych nie później niż przed upływem 30 dni od jego uzyskania. Opóźnienie w ustaleniu prawa lub w jego wypłacie wywołuje przewidziany w art.64 ust.2 ustawy obowiązek zapłaty przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych odsetek w wysokości i na zasadach określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym.

Kwestię tę reguluje art.85 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych

za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności (art.85 ust.1).

W myśl przywołanego przepisu, nie budzi wątpliwości, że organ rentowy, co do zasady ponosi odpowiedzialność za nieterminową realizację świadczeń z ubezpieczenia społecznego, chyba że opóźnienie w przyznaniu świadczenia jest następstwem okoliczności, które leżą poza zakresem kompetencji i możliwości tego organu.

Ustalenia sprawy wskazują, że bezsprzecznie nie zaistniały okoliczności wyłączające odpowiedzialność organu rentowego za opóźnienie w wypłacie ubezpieczonemu zasiłku chorobowego za ww. okres. Mianowicie Sąd I instancji trafnie zauważył, że świetle wyroku Sądu Okręgowego wG. z sygn. VIII Ua 34/16 i jego uzasadnienia organ rentowy nieprawidłowo odmówił przyznania ubezpieczonemu zasiłku chorobowego, gdyż nie można przyjąć że odwołujący uniemożliwił badania przez lekarza orzecznika, o czym mowa

w art.59 ust.6 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zgodnie z tym przepisem w razie uniemożliwienia badania w terminie, o którym mowa w ust. 5, zaświadczenie lekarskie traci ważność od dnia następującego po tym terminie. Sąd Okręgowy w uzasadnieniu powołanego orzeczenia wskazał, że dla postawienia ubezpieczonemu zarzutu uniemożliwienia badania, organ rentowy musiałby wykazać, że ubezpieczony prawidłowo został wezwany na badanie, względnie, że podjął takie działania albo zaniechania, które w sposób skuteczny zapobiegły jego stawiennictwu na termin badania, prezentując w tym zakresie złą wolę poddania się takiej kontroli. Okoliczności takie nie zostały jednak w żaden sposób wykazane. Nadto Sąd Okręgowy dodał, że przed wystawieniem zwolnienia lekarskiego na druku (...) za okres od 16 października 2015r. do 5 grudnia 2015r. ubezpieczony nie został pouczony

o konieczności wskazania w nim adresu pobytu w czasie zwolnienia lekarskiego, a tym samym nie można uznać, że podanie przez lekarza wystawiającego druk (...) adresu zameldowania ubezpiezonego jest tożsame z uniemożliwieniem przez ubezpiezonego przeprowadzenia badania przez lekarza orzecznika ZUS. W kontekście treści tego prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego i jego pisemnych motywów zarzut apelacji organu rentowego jakoby ubezpieczony uniemożliwił wykonania badania przez lekarza orzecznika

co spowodowało utratę ważności zaświadczenia lekarskiego o czasowej niezdolności

do pracy jest całkowicie nieuzasadniony, bo kwestia ta została już przesądzona. Skoro ubezpieczony nie uniemożliwił przeprowadzenia badania, to organ rentowy nie mógł zastosować art.59 ust.6 i 10 ustawy z 25 czerwca 1999r. i powinien przyznać prawo

do zasiłku chorobowego za okres łącznie od 17 listopada do 14 stycznia 2016r. oraz wypłacić to świadczenie w terminach wskazanych w art.64 powołanej ustawy. Jeżeli zaś tego nie uczynił to ponosi odpowiedzialność za niewypłacenie świadczenia w terminie i zobowiązany jest do wypłaty odsetek.

W konsekwencji takiego stanowiska Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego odpowiada prawu i z mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.

Sędzia Przewodnicząca Sędzia

(-) SSR del. Magdalena Kimel (-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek